

Soru 1: Mal ve hizmet alımları ve yapım işleri dışında kalan harcamalarda harcama yetkisinin devrine ilişkin parasal sınırlar var mıdır?

(1) Seri Nolu Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğin 4 üncü bölümünde yer alan parasal sınırlar, kamu ihale mevzuatına tabi olsun ya da olmasın tüm mal ve hizmet alımları ile yapım işlerini kapsamakta olup bu kapsam dışında kalan harcamalar herhangi bir parasal sınıra tabi olmaksızın yetki devrine konu olabilecektir.

Soru 2: Harcama yetkisinin devri halinde, ödeme emri belgesi düzenlemekle görevli gerçekleştirme görevlisi kim tarafından belirlenecektir?

Harcama talimatı veren harcama yetkilisi ile bu talimat üzerine ödeme emrini düzenleyen gerçekleştirme görevlisi arasında hiyerarşik olarak yönetim ilişkisi olması gerektiğinden, harcama yetkisinin devri halinde ödeme emri belgesi düzenlemekle görevli gerçekleştirme görevlisinin yetkiyi devralan tarafından belirlenmesi gerekmektedir.

Soru 3: Harcama yetkisinin devredilmesi durumunda, yetkiyi devreden/devralan kişinin görevde bulunmadığı zamanlarda bu yetki kim tarafından kullanılacaktır?

Yetki devri, bir makam tarafından bir başka makama yapıldığından, yetkiyi devreden veya devralan makamlarda personel değişikliği olsa da yetki devri kaldırılmadıkça geçerliliğini koruyacaktır. Bu nedenle, harcama yetkisini devreden kişinin görevden ayrıldığı veya izin, hastalık, görevlendirme vb. nedenlerle geçici olarak görevinde bulunmadığı zamanlarda (yerine atanan veya vekâleten görevlendirilen kişi tarafından yeni bir işlem tesis edilmediği sürece) harcama yetkisi, bu yetkinin devredildiği kişiler tarafından kullanılmaya devam edilecektir. Öte yandan harcama yetkisini devralan kişinin görevden ayrılma, izin, hastalık, vb. nedenlerle görevinde bulunmadığı zamanlarda harcama yetkisi, vekâleten görevlendirilen kişiler tarafından kullanılacaktır.

Soru 4: Harcama yetkisi birden fazla kişiye devredilebilir mi?

Harcama yetkililerinin, bu yetkilerini, sınırları açıkça belirlenmiş olması ve (1) Seri Nolu Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğde belirtilen parasal sınırlar dâhilinde kalınması şartıyla birden fazla kişiye devretmesi mümkündür.

Soru 5: Yetki devri için öngörülen parasal sınırların üstünde olan taahhütlere ilişkin hakediş ödemelerinin parasal sınırların altında kalması durumunda ödeme emri belgelerinin yetki devredilen kişiler tarafından imzalanması mümkün müdür?

Harcama talimatının verilmesi ile başlayıp ödeme işlemlerinin tamamlanmasıyla sona eren harcama süreci bir bütün olup bu sürecin yürütülmesinde tek ve tam yetkili olan harcama yetkilisinin doğrudan sorumluluğu bulunmaktadır. Bu nedenle, tutarı yetki devrine ilişkin parasal limitlerin üzerindeki harcama işlemlerinde, harcama yetkisinin devri mümkün olmayacağından bazı ödeme emirleri belirlenen limitin altında kalsa bile tüm ödeme emirlerinin harcama yetkilisi tarafından imzalanması gerekmektedir.

Soru 6: Harcama yetkilisi ve gerçekleştirme görevlisi görevleri aynı kişide birleşebilir mi?

5018 sayılı Kanunun, "Harcama yetkisi ve yetkilisi" başlıklı 31 inci maddesinin birinci fıkrasında, "Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.",

"Harcama talimatı ve sorumluluk" başlıklı 32 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Bütçelerden harcama yapılabilmesi, harcama yetkilisinin harcama talimatı vermesiyle mümkündür. Harcama talimatlarında hizmet gerekçesi, yapılacak işin konusu ve tutarı, süresi, kullanılabilir ödeneği, gerçekleştirme usulü ile gerçekleştirmeyle görevli olanlara ilişkin bilgiler yer alır.",

"Giderin gerçekleştirilmesi" başlıklı 33 üncü maddesinin birinci ve ikinci fıkrasında, "... Giderlerin gerçekleştirilmesi; harcama yetkililerince belirlenen görevli tarafından düzenlenen ödeme emri belgesinin harcama yetkilisince imzalanması ve tutarın hak sahibine ödenmesiyle tamamlanır.

Gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler.", hükümleri yer almaktadır.

Ayrıca, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 12 nci maddesinin son fıkrasında, harcama yetkililerinin, yardımcıları veya hiyerarşik olarak kendisine en yakın üst kademe yöneticileri arasından bir veya daha fazla sayıda gerçekleştirme görevlisini ödeme emri belgesi düzenlemekle görevlendireceği, ödeme emri belgesini düzenlemekle görevlendirilen gerçekleştirme görevlilerinin, ödeme emri belgesi ve eki belgeler üzerinde ön mali kontrol yapacakları hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre, harcama yetkilisinin ve gerçekleştirme görevlisinin görevlerinin farklı kişiler tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

Soru 7: Strateji geliştirme birimi(mali hizmetler birimi) tarafından İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar çerçevesinde gerçekleştirilen ön mali kontrol işlemi kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılıp kullanılmadığı hususlarını kapsar mı?

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların 10 uncu maddesinde; gelir, gider, varlık ve yükümlülüklerle ilişkin mali karar ve işlemlerin, harcama birimleri ve mali hizmetler birimi tarafından idarenin bütçesi, bütçe tertibi, kullanılabilir ödenek tutarı, ayrıntılı harcama ve finansman programları, merkezi yönetim bütçe kanunu ve diğer mali mevzuat hükümlerine uygunluk yönlerinden kontrol edileceği; mali karar ve işlemlerin harcama birimleri tarafından kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması açısından da kontrol edileceği belirtilmektedir.

Bu çerçevede mali karar ve işlemlerin kaynakların etkili, ekonomik ve verimli kullanılması açısından kontrol edilmesi görevi sadece harcama birimlerine verilmiş olup strateji geliştirme birimlerinin bu kapsamda herhangi bir görevi bulunmamaktadır.

Soru 8: Strateji geliştirme birimi(mali hizmetler birimi) kime bağlı olarak teşkilatlanmalıdır/çalışmalıdır?

5018 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinde mali hizmetler biriminin yapısının teşkilat kanunlarında gösterileceği belirtilmiştir. Diğer taraftan, Strateji Geliştirme Birimlerinin

Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 5 inci maddesinde mali kanunlarla ilgili mevzuatın uygulanması konusunda üst yöneticiye ve harcama yetkililerine gerekli bilgileri sağlamak ve danışmanlık yapmak, üst yönetici tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek strateji geliştirme birimlerinin görevleri arasında sayılmıştır. Anılan Yönetmeliğin 30 uncu maddesinde de Strateji Geliştirme Başkanları, Strateji Geliştirme Daire Başkanları ve Müdürlerin strateji geliştirme birimlerinin yöneticisi oldukları, birimlerine ilişkin görevlerin yerine getirilmesinden üst yöneticiye karşı sorumlu oldukları belirtilmiştir.

Yukarıda belirtilen hükümlere göre, strateji geliştirme/mali hizmetler birimlerinin doğrudan üst yöneticiye bağlı olarak teşkilatlanması/çalışması gerekmektedir.

Soru 9: Teşkilat kanunlarında özel kalem müdürlüğü bulunmayan idarelerin bütçelerinde Özel Kalem kurumsal kodu altında tahsis edilen ödeneklerin harcama yetkilisi nasıl belirlenecektir?

(1) Seri Nolu Harcama Yetkilileri Hakkında Genel Tebliğin 5 inci bölümünün 2 nci paragrafında, idarelerin teşkilat yapısında yer almayan birimlere tahsis edilen ödeneklere ilişkin harcama yetkililerinin üst yöneticiler tarafından belirleneceği belirtilmiştir.

Bu çerçevede teşkilat yapısında özel kalem müdürlüğü bulunmayan idarelerin bütçelerinde Özel Kalem kurumsal kodu altında yer alan ödeneklerin kullanılmasında harcama yetkilisinin, bu hizmetlerin yürütülmesinde yetkili ve sorumlu yönetim kademeleri esas alınarak, yönetici durumunda olan kişiler arasından üst yönetici onayıyla belirlenmesi gerekmektedir.

Soru 10: Belediyeler, norm kadro çerçevesinde belediyelerine tahsis edilen mali hizmetler uzman ve uzman yardımcısı kadrolarına 5018 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesi ve Mali Hizmetler Uzmanlığı Yönetmeliğinde öngörülen süreç dışında atama yapabilirler mi?

5018 sayılı Kanununun 60 ıncı maddesinin 5628 sayılı Kanunla değişik son fıkrasında, idarelerin mali hizmetler birimlerinde mali hizmetler uzmanı çalıştırılabileceğine, mali hizmetler uzmanlarının mesleğe mali hizmetler uzman yardımcısı olarak alınacağına, mali hizmetler uzman yardımcılığı kadrolarına atanabilmek için gerekli olan şartlara yer verilmiş, bu kapsamda mali hizmetler uzman yardımcısı kadro ve pozisyonuna atanabilmek için sayılan diğer şartlarla birlikte yapılacak özel yarışma sınavında başarılı olmak gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca anılan maddede, özel yarışma sınavının Bakanlığımız tarafından Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezine yaptırılacak yazılı sınav ve Bakanlığımızca yapılacak sözlü sınavdan oluşacağı ve özel yarışma sınavına katılacak adayların belirlenmesi, sınavların yapılması, atama ve yerleştirilmeleri, yetiştirilmeleri, yeterlik sınavları ile çalışma usul ve esaslarının Bakanlığımız tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu Mali Hizmetler Uzmanlığı Yönetmeliği Bakanlığımız tarafından hazırlanarak 6/2/2013 tarih ve 28551 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. Bu nedenle, Belediyelere tahsis edilen ve boş bulunan mali hizmetler uzmanı ve uzman yardımcısı unvanlı kadrolara söz konusu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde ve sadece Maliye Bakanlığınca açılacak sınav sonucunda atama yapılabileceğinden, Belediyelerce anılan kadrolara Yönetmelik hükümleri dışında herhangi bir usulle atama yapılması mümkün bulunmamaktadır.

Soru 11- Üniversitelerde harcama yetkililiği görevi Genel Sekreterde birleştirilebilir mi?

5018 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin dördüncü fıkrasında, “Yükseköğretim Kurulu ile üniversiteler ve yüksek teknoloji enstitülerinde, harcama yetkilileri ödenek gönderme belgesiyle belirlenir. Bu idarelerde ödenek gönderme belgesi ile ödenek gönderilen birimler harcama birimi, kendisine ödenek gönderilen birimin en üst yöneticisi ise harcama yetkilisidir. Bütçe ödeneklerinin ilgili birimlere dağılımının planlanması, ödenek gönderme belgesine bağlanması ve kullanılmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı tarafından belirlenir” hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu hüküm uyarınca Bakanlığımızca yayımlanan Yükseköğretim Kurumlarının Bütçe Ödeneklerinin Birimlere Dağılımı, Ödenek Gönderme Belgesine Bağlanması ve Kullanılmasına İlişkin Usul ve Esaslar’da, harcama birimi, ödenek gönderme belgesi ile kendisine ödenek gönderilen fakülte, enstitü, yüksekokul, meslek yüksekokulu, araştırma ve uygulama merkezi ve bölümlerden oluşan akademik birimler ile üst yönetim, genel sekreterlik ve daire başkanlıkları gibi idari birimler olarak belirtilmiştir.

Buna göre, harcama yetkililiği görevinin Genel Sekreterde birleştirilmesi yerine anılan Usul ve Esaslar çerçevesinde ödenek gönderme belgesi ile kendisine ödenek gönderilen birimler tarafından yürütülmesi gerekmektedir.

Soru 12- Alt birimi bulunmayan Strateji Geliştirme Birimlerinin harcamalarında ön mali kontrol yetkisi kim tarafından kullanılır?

İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esasların 14 üncü maddesinde ön mali kontrol yetkisinin mali hizmetler birim yöneticisine ait olduğu, mali hizmetler birim yöneticisinin harcama yetkilisi olması durumunda ise ön mali kontrol görevinin iç kontrol alt birim yöneticisi tarafından yürütüleceği belirtilmektedir. Bu düzenlemede, bir kişinin aynı harcama işleminde, hem harcama yetkilisi hem de ön mali kontrol görevlisi olması, görevler ayrılığı ilkesi gereği uygun bulunmamıştır.

Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde Strateji Geliştirme Birimlerinin görevleri iç kontrolü de kapsayacak şekilde fonksiyonlar itibarıyla sayılmış ve iç kontrol faaliyetinin diğer faaliyetleri yürütülen alt birim ve personelden ayrı bir alt birim ve personel tarafından yürütülmesinin zorunlu olduğu belirtilmiş bulunmaktadır. Mali Hizmetler Uzmanlığı Yönetmeliğinin 22 nci maddesinde ise 5018 sayılı Kanunun 60 ıncı ve 5436 sayılı Kanunun 15 inci maddeleriyle mali hizmetler birimlerine verilen görevlerden kendilerine verilen iş ve işlemleri yapmak mali hizmetler uzman ve uzman yardımcılarının görevleri arasında sayılmış bulunmaktadır.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve açıklamalar çerçevesinde, alt birimi bulunmayan Strateji Geliştirme Birimlerinin harcamalarında, ön mali kontrol yetkisinin Strateji Geliştirme Birim Yöneticisi tarafından görevlendirilecek mali hizmetler uzmanı, bulunmadığı durumlarda ise diğer personel tarafından kullanılması uygun olacaktır.